

IZHAJA VSAK DAN

Iskati ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nvd. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smatrance, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo in rekopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilnični račun št. 641-652. TELFON št. 11-57.

Jukić pred sodiščem.

(Drugi dan razprave.)

ZAGREB 30. (Izv.) Današnja razprava se je pričela ob 8-15 zjutraj. Kontrola pri vstopu je bila danes še mnogo rigoroznejša, kakor pa včeraj. Dognalo se je, da je bilo izdanih samo 39 vstopnic, od katerih so jih dobili 20 časniki. Vsa širša javnost zagrebška je o celem toku razprave popolnoma neinformirana. Poročila opozicijonalnih listov o razpravi so skoraj popolnoma konfiscirana, uradni list „Narodne Novine“ pa je priobčil tako grdo popačeno in falzificirano poročilo, da vzbuja po celem mestu splošno ogorčenje. Jukićev glavni branitelj dr. Prebeg je tekom današnje razprave izrecno konstatiral, da je ta grda falzifikacija delo državnega pravdnika samega, ki je napisal poročilo za „Narodne Novine“.

Branitelji so hoteli predlagati, da se pokličejo k razpravi zapisane stenografi, ki bi natančno fiksirali celo razpravo, kar je pa predsednik odklonil. Branitelji so se zadovoljili s to odklonitvijo, ker jim je znano, da so res poklicali stenografe na račun tedanjih obtožencev oziroma braniteljev, da pa od teh stenografov do danes še niso niti tedanji obtoženci niti branitelji dobili sestavljenih zapisnikov. Z ozirom na to dejstvo so se branitelji odrekli pritegnitvi stenografov k razpravi.

Jukić in ostali obtoženci so tekom včerajšnjega dneva po razpravi opetovano konferirali s svojimi branitelji.

Brutalno ravnanje z Jukićem. Jukića odpeljejo iz dvorane.

Kmalu po četrtni na 9 je sodni dvor zavzel svoje mesto. Odprla so se vrata in v dvorano je vstopil Jukić s podvojeno eskorto. Stražila sta ga dva orožnika in dva justična vojaka. Za njim so vstopili ostali obtoženci. Komaj pa je predsednik otvoril razpravo, je Jukić vzkliknil:

„Kje so porotniki?!“ Obenem pa je pograbil poleg sebe sedečega justičnega vojaka za roko in mu zaklical: „Ali ste vi porotnik? Hočem imeti porotnike!“

Justični vojaki in orožniki so trdo pograbil Jukića, a tega je popadel nervozni krč, da se je zgrudil na tla. Z brutalno silo so ga orožniki in vojniki potegnili kvišku. Tu se je začel pravi boj med Jukićem in njegovi stražniki, tekom katerega je Jukić enega justičnega vojaka prevrgel po tleh. Prizor je bil naravnost oduren, grozen, posebno odurna pa je bila neprimerna sirovost, s katero so stražniki padli po obtožencu.

Končno je dal predsednik Jukića odvesti iz dvorane.

Jukićev glavni branitelj dr. Prebeg je z ozirom na te dogodke ponovil svoj včerajšnji predlog, da naj se preišče Jukićevo duševno stanje po psihijatrih, kajti potek razprave je dokazal nepobitno, da obtoženec duševno ni normalen. Državni pravdnik dr. Marković se je najodločnejše protivil temu

predlogu ter je poudarjal, da je očitno le eno, da namreč Jukić noče prisostvovati razpravi, vsled česar je treba, da se razprava izvede v njegovi nenavzočnosti. — Sodni dvor je odklonil braniteljev predlog, vsled česar je dr. Prebeg prijavil ničnostno pritožbo.

Državni pravdnik falzificira poročila o razpravi.

Nato je prišlo do zelo živahnega prizora, ko je branitelj dr. Prebeg v ostrih besedah protestiral proti vladnemu vplivu na poročanje o razpravi ter proti pristranskim poročilom v uradnem organu „Narodnih Novin“. Ko je državni pravdnik na eni strani zaplenil skoraj vsa poročila v opozicijalnih listih, je obenem pisal sam in falzificiral poročilo o teku včerajšnje razprave za uradni list.

Branitelj je prosil predsednika, naj odpomore temu.

Predsednik: Obžalujem, nimam na to nikake ingerence!

V obtoženčevi nenavzočnosti.

Nato je zapisnikar, namesto, da bi bil Jukić osebno zaslišan, začel čitati zapisnik, ki je bil sestavljen z Jukićem pred preiskovalnim sodnikom in iz katerega izhaja, da je Jukić faktično priznal, da je nameraval ubiti Cuva, toda ne po nalogu kakakega kompota ali kake zarote. Opetovano je namreč poudarjal, da ni bil v zvezi z nikako politično stranko niti v deželi niti v inozemstvu. Zlasti pa je poudarjal, da ni storil svojega dejanja pod vplivom „Pokretšev“, katerim je bil vedno nasprotnik, ker je bil organiziran kot pravaš. Izjavil je tudi, da ni pisal v napredni dijaški list „Val“, ker je sodeloval pri „Mladi Hrvatski“, ki je organ pravaške mladine.

V Srbijo je šel iz lastne inicijative. Z onim četnikom, ki mu je izročil bombo, se je sešel slučajno. Ni pa resnica, da bi mu bil browning-pistolet izročil neki srbski častnik. Izpovedal je, da je res s svojo agitacijo mnogo deloval med hrvatsko mladino in da je s tem delovanjem stremel za tem, da zbere okrog sebe čim največji krog mladih dijakov.

Beda, v kateri se nahaja domovina, ga je spravila na idejo, da mora odstraniti komisarja Cuva. — Ni pa mislil delovati na ustanovitev jugoslovanske republike, da si pravno prizna, da je to njegov politični ideal.

O svojih soobtožencih je govoril vsehskoz v najlepših besedah in jih skušal kolikor le mogoče razbremeniti. Pravi o njih, da so to ljubeznivi prijazni tovariši, toda zelo naivni otroci.

Ko so bili prečitani ti zapisniki, je izjavil predsednik, da to zadostuje, ker so podpisani lastnoročno po Jukiću, in je potemtakem osebno zaslišanje obtoženca nepotrebno.

Branitelj dr. Prebeg je odločno pro-

testiral proti tej izjavi in je prosil za besedo.

Predsednik: Dobite jo pozneje!

Predsednik je nato prekinil razpravo za deset minut!

Novi burni prizori.

Po premoru je dal predsednik iznova privedi Jukića v dvorano. Jukiću se je videlo, da oddaleč, da je silno razburjen. Komaj je prestopil prag dvorane, je že zdviljal proti sodnikom in je zaklical na ves glas: „Ne bojim se vas, ne bojim se tudi rablja! Toda Cuva ja hočem imeti tukaj! Poleg mene naj sedi zločinec! Privedite ga semkaj, če ste pravični sodniki!“

Zaman se je trudil predsednik, da bi pomiril silno razburjenega obtoženca, ki se je ponovno spri s svojimi stražniki, ki so ga zopet začeli pestiti na najsrovejši način, na kar jim je predsednik zaukazal, naj ga pustijo v miru. Jukić je nato popolnoma mirno odšel iz dvorane.

Branitelj dr. Prebeg je nato zopet poudarjal obtoženčevu abnormalnost in je izjavil, da je brutalnost, s katero se je ravnalo z obtožencem že iz vsega početka, gotovo mnogo kriva na današnjem njegovem stanju. Policija ga je, ko ga je aretirala, neusmiljeno pretepla, v preiskovalnem zaporu je bil v celici, ki je pravcata menažerijska kletka, tapetirana s slamo in opremljena z latastimi vrati. V takih okoliščinah bi moral znoreti tudi najzdravejši človek. Zahteval je končno, naj se cela razprava prekine, da obtoženca preiščejo psihijatri.

Državni pravdnik je zopet ostro ugovarjal temu predlogu, nakar je izjavil predsednik, da ne more uvaževati braniteljevega predloga.

Zasliševanje obtoženca Cvijića.

Nato se je začelo zasliševanje ostalih obtožencev. Prvi je bil petnajstletni Gjuro Cvijić, deček visoke rasti, črnih oči in črnih las. Lica so mu v zaporu obledela.

Predsednik: Ste razumeli obtožnico?

Obtoženec: Da!

P.: Ali se čutite kriv?

O.: Ne!

P.: Kaj imate torej povedati?

Obtoženec je izjavil na to, da ni sokriv pri Jukićevem atentatu in da ni bil soudeležen pri njem niti neposredno, niti posredno.

Predsednik: Pa ste vendar skrivali eksplozivne snovi za Jukića.

Obtoženec: Stori sem to le iz prijaznosti, nisem pa vedel, kaj namerava Jukić. Rekel je sicer res nekakrat, da bo nastavljal bombo pod madjarsko šolo ali bansko palačo.

Predsednik: Ali ni rekel, da hoče spraviti Cuva s sveta?

Obtoženec: Jukić nam je opetovano razvijal svoje ideje. Izpočetka smo jih odbravali, pozneje so se nam pa zazdele nevarne in smo ga svarili. O revoluciji se ni govorilo nikdar in tudi nikdar o kaki zaroti. Ko se je vrnil Jukić iz Srbije in je iznova povedal, da namerava izvršiti atentat, smo ga svarili.

Predsednik: Ali ste imeli dosti takih pogovorov?

Obtoženec: Dost.

duša tja gor k nebeškim zvezdicam, tja gor k modrim zvezdicam njenih oči, in sanjala sva sanje, sanje tako omamljajoče srečne, tako rajsko blažene. —

Mineval je za tednom teden in napočil je že deveti, kar sem se tedaj omamila s hašišem.

Uredništvo mi je pisalo pismo za pismom, pošiljalo brzojavko za brzojavko. Bilo je vprašanj, očitaj, ukazov, groženj: vsega dovolj. „Čakal bom le še osem dni, potem pošljem po Vas zdravilne za blazne; znoreli ste, drugače si ne morem tolačiti Vašega ravnanja“, mi je pisal glavni urednik. In prav je imel. Saj je tudi meni samemu v sicer redkih, a vendar se vedno tem groznejše pojavljajočih jasnih trenotkih prihajalo spoznanje, da sem moral zblazneti. Moč moje volje je izginila popolnoma, moja domišljija je bila mrtva — nič, prav nič me ni vlekel več k delu, k pisalni mizi. Živel sem edino le nje, oživeli reklamni podobi s plavimi lasmi. Ali sem res zblaznel? Ali pa morda vedno še vpliva name prevelika doza hašiša, ali pa je le moja blazna ljubezen, ki me je zaslužuje?!

Deveti teden! Napočil je že oktober in po pisanem listju so že šumele vlažnomrzle jesenske sape, oznanjevalke kanadske zime. Sumljivo se je že začelo prazniti vejevje dreves, še sumljiveje pa predali moje listnice in denarnice.

Tu dobim nekega dne po daljšem molku brzojavko glavnega urednika. Poslali so jo za menoj na moj samotni izlet. Hitro jo odprem, prečitam in se prestrašim.

„Republika v Stenjevcu (blaznici)“.

Obtoženec: Da! Imeli smo jih, a ne o atentatu. Jukić nam je razvijal svoje republikanske ideje. Rekel je, da ustanovi republiko v Stenjevcu. (V Stenjevcu je hrvatska deželna blaznica. — Prip. ured.) Pravil nam je, da je tudi poljski kralj Vladislav IV. ustanovil republiko norcev. Jukić nam je tudi že dal posebna imena in funkcije v bodoči republici norcev. Cesaric je dobil ime „sv. duh“, Neidhart je bil „turški paša“, Hervatina pa je imenoval za „policijskega šefa“ in je trdil, da to zato, ker ima ravno tako veliko „gofijo“, kakor zagrebška policija. (Splošen smeh.)

Predsednik: Pustimo to! Zakaj ste pa šli z Jukićem na Slemo?

Obtoženec (smehljaje): Ker sem vedel, da bomo zamen iskali Petrovića in smo bili radovedni, kaj bo potem storil Jukić.

Predsednik: In kaj je storil?

Obtoženec: Izpočetka se je smejal, potem pa se je začel jeziti in je rekel, da bo vžlic temu spravljal Cuva s sveta. Rekel je, da ga bo ustrelil pri procesiji. A tedaj mu nismo verjeli.

Predsednik: Ali ste bili poleg, ko je Jukić fabriciral bombe?

Obtoženec: Da! Bil sem radoveden, kako se to dela. Šli smo k Neidhartu in smo delali polzkuse. Potem smo tudi vrgli bombo, (z obžalovanjem), pa ni hotela eksplodirati. (Živahna veselost.)

Predsednik: Ali je Jukić povedal, da bo z revolverjem streljal?

Obtoženec: Ne!

Preds.: Ali ste ga videli pri procesiji?

Obtoženec: Da! Pred stolno cerkvijo. Rekel je, da je hotel ustreliti Cuva, da ga pa ni mogel, ker so mu sledili policaji in se je ženiral otrok.

Predsednik: Ali niste dali Jukiću svojo uro, da bi dobil denar. Ali niste vedeli, za kaj rabi denar?

Obtoženec: Ne! Mislim sem, da ga rabi za pot v Bosno.

Predsednik: Vedeli ste za vse načrte natančno, sedaj pa pravite, da niste krivi?

Obtoženec (prezirljivo): Jukić je bil celi mesec v Srbiji, predno je dobil bombo. Ko je prišel nazaj, je bombo skril tako neumno, da jo je našla celo zagrebška policija. Kdo bi potem verjel takemu človeku!

Nato je predsednik odredil polurni opoldanski premor, nakar se je nadaljevalo zasliševanje obtoženca Cvijića. Cvijić je zatrdel, da je zapisnik, ki je bil njim sestavljen pri preiskovalnem sodniku, sicer podpisal, da pa ni izvedel, kaj vsebuje.

Prišlo je potem do zelo živahnega prepira med državnim pravdnikom in braniteljem, kateremu pa je naredil konec predsednik z besedami: „Pustimo te stvari!“

Obtožencu: „Ali imate še kaj povedati!“

Obtoženec je pograbil obtožnico in rekel: Mi nismo bili nikoli revolucionarji, nismo bili nikoli zarotniki, nismo nameravali ustanovljati jugoslovanske republike; o vsem tem nismo mi vedeli nič. Nam je Jukić ugajal in smo ga radi poslušali. Vseh teh zločinov, ki so v tej obtožnici, nisem jaz nikdar storil!

Obtoženec: Dost.

„Odpuščamo Vas. Vaše neopravičljivo ravnanje razglasimo v vseh listih.“

Glavni urednik.

Mehanično sem prečital brzojavko še enkrat in zopet še enkrat. Končno sem le pojmlil stvar. Srce se mi je hotelo ustaviti, a takoj mi je zopet zabilo z vso silo kakor opojeno z vriskajočo radostjo in hitel sem nazaj v hotel. Ona naj izve to, da sem izgubil službo zaradi nje, da so me izgnali iz mojega poklica, da sem izgubil vse le zaradi nje; ona naj izve, kakov velikansko žrtev sem doprinesel nje, najini ljubezni!

Ko sem stopil čez prag, me je obšla temna slutnja nove nesreče. Drvel sem tja gor v njeno sobo — bila je prazna.

„Kje je kneginja?“ —

„Odpotovala!“

„Kedaj?“

„Danes ponoči!“

Bože moj, je li mogoče?! Skriva od-potovala! Hitel sem v svojo sobo. Vleklo me je k pisalni mizi — ne, nič pisma, nobene vrstice, niti besedice v slovo — toda tu, kaj je to?! Miznica je odprta — vlomljena, moja listnica z ostankom mojega premoženja je izginila! —

Opotekel sem se in se zgrudil na tla. Pred očmi se mi je stemnilo. Torej prevaran, goljufan! Ljubezen, zvestoba, zaupanje — vse je prazna pena, hlapčevina, zvita pre-kana. Moj divni rosi pomladanski stvor s plavimi lasmi tat —

Polastil se me je blazen obup. Opote-kaje se skočim pokoncu, in le vun, vun!

PODLISTEK.

O pasjih dneh.

Iz časnikarskega življenja.

Minili so štirje tedni, štirje dolgi tedni, in še vedno sem se mudil pri Niagarskih slapovih.

Uredništvo mojega lista je bilo gotovo že v velikih skrbih zame in zato sem takoj prve dni po svojem prihodu v Niagara Falls pisal glavnemu uredniku dolgo pismo in opisal svoje hašišovske blodnje. Poleg tega pa sem prosil, da naj mi dovolijo za prihodnje tedne moj običajni poletni dopust, ko sem že itak, čeprav proti svoji volji, na dopustu. Ne prav rad, a vendar mi je ustregel glavni urednik z ozirom na veliko žrtev, ki sem jo doprinesel časništvu.

Šumečo pesem Niagarskih slapov sem že zdavnaj znal na pamet; vsak prostorček „Kozlega otoka“, ki deli mogočni veletok v dva dela, mi je bil znan. „Horseshoeske slapove“ na oni strani kanadske meje in njihovo okolico sem videl tudi ob zori in obeh popolnoma jasno pred seboj in tako tudi „Amerikanske slapove“ na tej strani meje. Z visokega visečega mostu preko Niagare sem že najmanj stokrat gledal v globino.

Nič mi ni ostalo več — samo nekaj, nekaj me je še zadrževalo, zadrževalo z večjo silo, nego divji hašišev duh in bila je to — ljubezen. —

Nato je predsednik okrog 3 pop. prekinil razpravo, ki se bo nadaljevala jutri ob 8 zjutraj.

Nesreča na furlanski železnici.

Vlak razbil avtomobil.

ČERVINJAN 30. (Izv.) Danes ob 11:40 dopoldne se je dogodila na državni železnici med Červinjanom in Villo Vicentino velika nesreča. Privozil je namreč avtomobil posestnika Girardija iz Ville Vicentine, v katerem so se poleg šoferja vozili Girardijev sin Aleksander, Girardijeva dekla in še tri druge osebe, do proge in hotel zavoziti tudi preko nje, ker so bile cestne pregrade odprte. V tem pa privozil vlak ter zadene ob avtomobil in ga razbije popolnoma. Girardijev sin Aleksander je bil mrtva u mestu, šofer je bil smrtno ranjen, ostale osebe pa več ali manj težko.

Novi predsednik novomeškega okrožnega sodišča.

DUNAJ 30. (Izv.) Za predsednika novomeškega okrožnega sodišča je imenovan višji sodni svetnik Garzarolli v Celju. Garzarolli je vzlic slovenskemu pokolenju Nemec.

Odvzet italijanski red.

DUNAJ 30. (Izv.) Italijanski kralj je odzvel znanemu novinarju baronu Chlumeckemu, ki je znan po svojih denunciacijah Jugoslovancov iz časa veleizdajniškega in Friedjungovega procesa, italijanski red, ki ga je dobil svoj čas Chlumecki od italijanskega kralja. Chlumecki se sedaj maščuje nad Italijani s tem, da priobčuje v „Oesterreichische Rundschau“ nova zadržila o uporih v italijanski armadi in potrjuje svoje navedbe s citati iz italijanskih listov, zlasti listov „Avanti“ in „Secolo“.

Velikanska nesreča.

LVOV 30. (Izv.) V neki vasi blizu Varšave so dogradili novo hišo in hišni gospodar je povabil delavce, ki so delali pri stavbi, na gostilo.

Vseh delavcev je bilo 60, med njimi 30 žensk. Gostija se je vršila v tretjem nadstropju. Kar naenkrat se udere strop in cela družba je izginila v globočino. Med podrtinami je ostalo mrtvih 19 delavk, med njimi več 8 do 12 let starih deklet in 4 moški delavci. Bili so vsi strašno zmečkani. Od ostalih delavcev jih je mnogo več ali manj poškodovanih.

K umoru lastnika igralnice Rosenthala.

NEW-YORK 30. (Kor.) Aretirani igralec Sam Paul, predsednik društva, na čegar izletu je bil baje sklenjen načrt za umor Rosenthala, je bil spuščen v svobodo, ker mu niso mogli dokazati skrivtve. Delo so ga pa pod policijsko nadzorom. Okrožni državni pravdnik je našel dve nadaljni pričumi, o pravih morilcih pa ni sledu. Zaradi groženj igralcev mora policija štiti priče po detektivih.

LONDON 30. (Izv.) Iz New Yorka poročajo, da je preiskava dokazala, da je dal policijski poročnik Becker umoriti Rosenthala in je najel zato štiri umorilce, katerim je zato obljubil 4000 dolarjev. Obenem je dal policiji potrebne instrukcije, da se je umor lahko izvršil. Beckerja so zaprli, a policija ima tudi že imena onih 4 morilcev.

Stavka pristaniškega delavstva.

LONDON 30. (Kor.) Na zborovanju pristaniškega delavstva, na katerem je bilo navzočih 4000—5000 ljudi, je bilo sklenjeno, da se stavka nadaljuje. Mornarji in kurjači pa so sklenili z veliko večino, da začno zopet delati.

Homatije v Turčiji.

Mladoturki za razpust parlamenta.

CARIGRAD 30. (Kor.) Mladoturški voditelj so prišli včeraj zvečer k velikemu vezirju in so izjavili, da bi privolili v zakonit razpust zbornice, toda pod pogojem, da se garantira nepristranska izvedba volitev in ostane isto upravno osebje. Veliki vezir je odgovoril, da se bo posvetoval s svojimi kolegi.

Mladoturki upajo, da v slučaju, če ostanejo guvernerji z njihovo organizacijo, dobe večino pri novih volitvah. Govori se, da žele kot poročstvo za nepristranost drugega ministra notranjih zadev. Imenuje se Hussein Hilmi paša, do katerega imajo baje Mladoturki zaupanje.

Proti nemirom.

CARIGRAD 30. (Kor.) Minister notranjih zadev je konferiral snoči s poveljnikom prvega armadnega zbora in policijskim generalnim ravnateljem o ukrepih, ki naj bi onemogočili vsak poskus motivne javnega miru in reda.

CARIGRAD 30. (Kor.) Pred začetkom današnje zbornice se je oblast ukrenila prav posebne varnostne odredbe. Okrog okrog parlamenta je bila nameščena poldruga stotnja infanterije, pred vhodom v parlament pa je stalo 150 mož.

Vstaja v Albaniji.

CARIGRAD 30. (Kor.) „Ikdan“ poroča, da zahteva 15.000 Albancev, ki so zbrani v Kroji, razpust državnega zbora, ki je nezakonito sestavljen.

CARIGRAD 30. (Kor.) General Djevad paša je imenovan za poveljnika in mutesarifa v Gorici.

Mestni svet tržaški

Sinoči se je vršilo nadaljevanje zadnje seje mestnega sveta. Po prečitani in odobritvi zapisnika seje minole sobote, je prišla na dnevni red druga točka: volitev II. podžupana. Župan je najprej konstatiral, da je potrebno dvetretjinsko število svetovalcev (44) dano, ker je navzočih 63 svetovalcev, in da odloča absolutna večina 41 glasov. Od 63 oddanih glasov se je glasilo 9 na ime dr. Rybača, 47 na ime dr. Brocchi-ja, 6 na ime dr. Puecherja (socialist), 1 na ime svet. Doria. Župan je torej proglasil izvolitev

dr. Higinija Brocchi-ja

drugim podžupanom tržaškim.

Dr. Brocchi se je na to zahvalil mestnemu svetu za izvolitev, rekoč, da ne more te izvolitve odobriti, ker ne zasluži te časti; manjkalo mu namreč one lepe lastnosti, ki so bile lastne njegovemu predniku Daurantu; pridnost in dobra volja, če mu jih mestni svet prisloja, pa ne zadostujeta. Vendar vsprejema podeljeno čast, ki je takorekoč le provizorična, ker se bliža konec funkcije tega mestnega sveta. Noče razlagati principov, na katerih stoji, ker je svetovalecem že itak znano, na kakšno zastavo priseza. Vzgled mu bo inteligenca, pridnost in samozatajevanje g. župana, ki tako skrbno deluje na prosep mesta in varuje neomadežljiv značaj italijanstva Trsta. Sledil bo vedno tudi pokojnega Dauranta, ki se ga o tej priliki toplo spominja. (Ploskanje pri večini.)

Nato se je nadaljevala debata o vladnem reskriptu glede nepotrditve proračuna za l. 1912. Kot prvega govornika je podal župan besedo dvornemu svetniku dr. Laščaku, ki je izjavil: Zadnjič sem omenjal, da se bliža svoj rešitvi zakon o obdačenju na višjo vrednost. Vlada je potrebovala mnenje mestnega odbora glede nekaterih določb zakona. Mestni odbor je to mnenje podal koncem marca t. l.; nato je nastalo število sestavilo nov načrt tega zakona in ga v smislu navodil ministrstva predložilo v pregled tukajšnjemu finančnemu ravnateljstvu in viši deželni sodni, na kar je šel zakon zopet v mestni odbor in je sedaj vrnjen vladi, ki ga čimprej z vsemi spisi vred odpošlje ministrstvu. Upa, da potrdi ministrstvo zakon v tej obliki.

Nato je podal neka pojasnila referent asesor Gabrielli ter je obrazložil, v čem obstoja višji dolg občine. Treba je pri tem razlikovati med a) izvanrednimi stroški občine in b) med specijalnimi deli, ki jih občina izvršuje, ki torej ne spadajo med izvanredne stroške. Pod a) spadajo dolгови: na zadol. z leta 1908 v znesku K 6.600.000

1909 8.800.000

v tekočem računu 7.317.000

Skupaj 20.717.000

pod b) spadajo stroški za nove vojašnice in za električno železnico s trga Goldoni do sv. Sobote v skupnem znesku približno 5 mil. kron. Tako, da bi na ta način znašal skupni višji dolg občine 25 mil. 120.056 K.

Občina je poplačala dolga v tem času za 2.930.000 K in sedaj se je na tem, da se poplača 1.260.000 K. Če je vlada očitala, da se je mestna uprava raje posluževala tekočega računa, nego da bi bila realizirala sklenjena in dovoljena posojila, se je to zgodilo radi tega, ker je mestna uprava zaključila l. 1909 s preostankom 1 in pol mil., a leta 1910 s preostankom pol mil. kron. Posojilo sklenjeno in dovoljeno l. 1910 v znesku 3 in pol mil. kron je bilo realizirano. V tekočem računu je občina plačevala po 4 in tri četrt po sto, pozneje pa, ko so se razmere na denarnem trgu poslabšale po 5 in tri četrt po sto. Sedaj pa plačuje od 1. julija po 6 od sto. Dovoljena posojila pa se niso realizirala ravno radi slabih razmer na denarnem trgu, ker bi bil kredit predrag in se je upalo na boljše čase.

Postavke za električno železnico s trga Goldoni do sv. Sobote, za nove vojašnice po referentovem mnenju ni prištevati k višjemu dolgu, ker se bodo dotični zneski amortizirali v letnih odplačilih. Splošni dolg občine, konsolidirani in višji znaša sedaj okroglo 60 milijonov kron, vendar se ne sme prezreti, da je gospodarska moč občine sedaj tudi mnogo povečana. Sledil je pojasnjeval, da če se je pri javnih nasadih mnogo trosilo, se je tudi mnogo zbiljalo. Če se je postavilo več število čuvajev, se je pa zgodilo le polagoma in zato, ker se občinska posestva več.

Nato se je znova priglasi k besedi dvorni svetnik Laščak, ki je priznal, da plačuje sedaj občina po 6% od svojih dolgov, da pa izhaja iz neke magistratove note, da je nekdanj plačevala tudi 6% odsto. Vzrok, da vlada želi, da se realizira dovoljene dolgov, raje nego da se poslužuje tekočega računa, leži v tem, da pri realiziranih dolgovih ostaja enkrat določena obrestna mera vedno enaka, dočim pri tekočih računih z bankami znašajo obresti le nominalno po 6 odsto, v resnici pa se vsled provizij uradnih stroškov itd., zvišajo obresti do 7% odsto ali še več.

Po njegovem računu bodo znašali ob koncu tega leta višji dolgov občine skupno okoli 30 mil.

Referent Gabrielli je nato ugovarjal, da občina od svojih dolgov ne plačuje nikakih provizij niti uradnih stroškov, ker za občino veljajo pri bankah posebni pogoji.

Svet Brocchi je nato konstatiral, da v tem pogledu ni nikake razlike med naziranjem g. vladnega zastopnika in finančno komisijo ter se je pri tem skliceval na magistratovo poročilo. Trdil je, da tudi finančna komisija gleda na to, da bi čim prej izginili višji dolgov občine.

(Dalje jutri.)

Domače vesti.

Premalo narodnega ponosa in vse premalo narodne samozvesti še vedno kaže naše ljudstvo napram državnim uradom v Trstu. Redno se namreč dogaja, da naši ljudje, ki prihajajo k sodišču, namestništvu, tajništvu, namestništvu, davčne in finančne urade, na pošte itd., da ustrezajo dotičnim uradnom, ali pa iz komoditete, češ, da prej opravijo, govore italijanski, namesto da bi govorili v svojem materinem slovenskem jeziku. Velikanska napaka je to, in ne moremo je dovolj grajati.

Zlasti pa velja to za finančne urade, ravnateljstvo, davčno administracijo itd. In res je čudno, da naši ljudje prav tam, kjer imajo največ pravice, da izključno uporabljajo svojo materinščino, delajo tlako tuščini. Vsaj tam, kamor nosim svoj denar, vsaj tam bom izključno govoril slovenski, in če kje, je tu dolžna država, da nam da uradnikov, ki razumejo in govore naš jezik.

Naši ljudje vse premalo mislijo na to, kolikoga pomena je izključna raba slovensčine v uradih! Po lastni krivdi naših ljudi se šopirijo po državnih uradih uradniki, ki nikakor niso kvalificirani za službo, ki jo opravljajo, ker ne razumejo jezika prebivalstva. Čemu je treba po naših državnih uradih Nemcev, kako naj opravljajo službo z občinstvom Italijan, ki ne razume slovensčine?

Ali da! Naši ljudje govore v teh uradih namesto svoje materinščine italijanski, in italijanskemu in nemškemu uradniku, ki se je kolikor toliko privadil italijanščini je odleglo, dočim bi pa sicer ali moral izginiti s takega mesta, ali pa se naučiti slovensčine. Naj bi le naši ljudje vsi do zadnjega izključno govorili slovenski, kako hitro bi se stvar preobrnila. Nemec in Italijan se ne naučita izlepa slovensčine, treba je Slovenčencev, slovenskih uradnikov. Koliko mest se tu odpira našim ljudem, koliko mest, ki jih danes zavzemajo ljudje drugih narodnosti, takih ki imajo kaj, ali pa tudi nič opraviti v Trstu.

Ali sami smo krivi, da ni več naših ljudi v službah pri državnih uradih v Trstu, ker jim zapiramo pot vanje s svojo malomarnostjo in komodnostjo. Naj le vsak Slovenec govori v vsakem državnem uradu ob vsaki priliki edino le slovensko, pa bo kmalu drugače. In naj le nihče ne misli, da bi imel kako škodo vsled tega. Ne! Saj je slovenskih uradnikov pri teh uradih, ki so poklicani za uradovanje s slovenskimi strankami, pa žal večkrat porabljajo za druge posle, ker Slovenci v svoji malomarnosti ne čutijo potrebe slovenskega uradovanja. Stori torej v tem oziru vsak svojo narodno dolžnost, pa jo bodo storili tudi uradi, radi ali neradi.

V poročilu o pogrebu g. ce Hladnikove je po pomoti izostal pasus, v katerem je bilo zabeleženo, da se je pogreba udeležila tudi „Slov. čitalnica“ po posebnih deputacijah s predsednikom gosp. drom. E. Staretom na čelu, ter da je položila tudi venec na krsto.

Slavnost 20letnice pevskega društva „Slava“ pri Sv. M. M. Spodnji se je vršila minole nedelje popoldne na način, ki je pričal, koliko bratske ljubavi in bogato zaslužnega priznanja uživa to društvo ne le med tržaškimi — mestnimi in okoliškimi — ampak tudi sosednjimi istrskimi društvi in slovenskimi rojaki sploh. Z mnogih hiš so po raztrešeni Sv. M. M. Spodnji vitarale slovenske trobojnice, a glasno in veselo so pokali topiči prihajajočim gostom v pozdrav in v poveljevanje te redke jubilejne slavnosti. Udeležba je bila — ako računamo s tropično vročino, ki je vladala v nedeljo — naravnost ogromna, tolika, da so bili razsežni vrtni prostori, dvorišče in tudi notranji prostori gostilne Kačunove napolnjeni tako, da si si težko priborili prostorček. Vrt je bil bogato okrašen z zastavami in zelenjem, a posebno okusno je bil prirejen oder na čelu vrta, kjer so nastopala posamična društva. Na slavnosti je sviral hvalevredno orkester bosansko-hercegovskega pešpolka.

Prvi je nastopil zbor jubilarke, ki je zapel svojo veličastno himno, poklonjeno mu svojedobno od takratnega pevovodje g. Val. Pižona. Na to je nastopil predsednik „Slave“ in dež. poslanec g. A. Miklavc, ki je v jednatih besedah pozdravil zbrano občinstvo, a posebno v velikem številu došle pevske brate, raztolmačil na kratko zgodovino razvoja slovenske pesmi v tržaški okolici, ter je priporočal vsem, naj nadalje goje in ljubijo slovensko pesem, kajti narod brez svoje pesmi je kakor obneme, ker je — zlasti v razmerah v katerih mi živimo — izgubil izdatno orožje v obrambo svojega narodnega bitja. (Ta govor je občinstvo sprejelo frenetičnim aplavzom.)

Na to je zopet nastopila „Slava“, da zapoje novo, za to priliko od znanega skladatelja, g. prof. Vasilija Mirka, nalašč složeno korakanko. Ker je tekst — iz peresa pesnika okoličanskega učitelja — izredno

dobro pogojen za tako priliko, ker se je g. skladatelj zares uglobil v svojo nalogo in ker je tudi pevski zbor precizno proizvajal: je bil tudi vspeh najčastnejši.

Zatem so nastopila skupno vsa pevska društva iz Brega in moramo naglasiti, da je le vse hvale vredno, ako se več društev združuje v skupen nastop. S tem ni le zagotovljen le lepši vspeh v pevskem pogledu, ampak je tudi sredstvo za utrjevanje bratske ljubavi med društvi. Zato gre posebna hvala g. učitelju Venturiniju, da je tako lepo priredil ta skupni nastop združenih pevcev iz sosednje Istre.

Na to so nastopali zaporedoma: „Domovina“ iz Ospa, „Adrija“ iz Barkovelj, „Velesila“ iz Škedenja, svetovlanski cerkveni pevski zbor (demonstrativno pozdravljen od občinstva), „Trst“ iz Trsta, „Zastava“ iz Lonjerja in „Ilirija“ od Sv. Jakoba. (Čitalnica od Sv. Jakoba je sicer došla korporativno, a ni nastopila radi žalovanja po svojem umrlem ustanovitelju in prvemu pevcu g. A. Bizjaku). Nočemo hvaliti nikogar, ker moramo pohvaliti vseh, da so se tako vestno pripravili za to plemenito in vzvišeno tekmovalstvo.

V premorih med posamičnimi točkami je svirala godba. Po oficijelnem sporedu se je razvila krasna svobodna zabava — brez plesa. Svirala je godba, prepevala so posamična društva in prižigali so se krasni umetniški ognji. Zabava je trajala kasno v noč. A uverjeni smo, da so se vsi udeleženci vračali na svoje domove z živim in doljubnim zadovoljstvom v srcu in z iskreno željo, da bi „Slava“ tudi v bodoče tako uspešno delovala, kakor doslej, na korist in v čast našega naroda na tržaškem ozemlju.

Češki narodni socialci v Trstu. Dne 5. avgusta dospe v Trst poseben vlak čeških narodnih socialcev. NDO priredi ta dan manifestacijski shod, na katerem bodo govorili zastopniki čeških narodnih socialnih strokovnih organizacij. Slovenski delavci, pozivljamo vas, da sprejmete člane bratske narodne socialne organizacije častno. Natančnejši program objavimo.

Trgovski moški tečaj napravi v nedeljo dne 4. t. m. izlet v Portorose. Natančen spored priobčimo jutri.

O gospodarski zadrugi v Vrtojbi smo zopet prejeli daljši dopis iz trgovskih krogov. Nemimo, da nam morajo priznati od obeh strani, da smo bili lojalni nasproti enim in drugim: vsaka stran je imela po dvakrat besedo. Sedaj bodi tej polemiki konec. Tudi menimo mi, da naj bi se ne razburjali toliko, saj mora pokazati že nadaljna bodočnost, katera stran ima prav. Če bi pa prav hoteli nadaljevati, naj se blagovole obniti do — inercatnega oddelka.

Trgovskim pomočnikom. Prejeli smo: Za nedeljo je bil sklican sestanek, ki se pa, žal, ni mogel vršiti radi nezadostne udeležbe. Ali ni to sramotno za nas: približno 150 nas je slovenskih trgovskih pomočnikov, a došlo jih je le — 12. Pozivljamo Vas vnovič na sestanek, ki bo v četrtek zvečer ob 8:30 v društvenih prostorih v ulici Sv. Frančiška št. 2, I. nadstr.

Iz Rojana. V našem vspešno delujočem „Konsumnem društvu“ točilo puntigamsko pivo. Čujemo pa, da je prišlo nedavno temu do resnega konflikta med tovarno in društvom ter da je poslednje sklenilo prekiniti zveze s tovarno. In ravno to bi bili mi pozdravili le zadovoljstvom, ker bi želeli, da bi to naše narodno podjetje točilo pivo iz budjevojske pivovarne, ki daje odstotke na korist družbe sv. CM. Nič nas ni torej razveselila vest, da se je omenjeni konflikt poravnal ter da se bo nadalje točilo puntigamsko pivo. Odbor konsumnega društva naj izvoli uvaževati dvojno: prvič, da bi naše narodne organizacije morale že s principijelnega narodnega in slovenskega stališča v prvi vrsti podpirati slovanska podjetja, a v drugič — in to še posebno — da razpečevanje budjevojskega piva donaja koristi naši toli zaslužni in potrebni Družbi.

Kraško ozemlje in njega vodne sile. Raziskavanje vodnih, ki že nekaj let sem povsod, posebno pa pri nas v Avstriji znatno napreduje, je že zdavnaj podalo dokaz, da je vodne toke na našem kraškem ozemlju, odvisne od posebnih geoloških in klimatičnih razmer, možno koristno uporabljati. Seveda so dosedaj plašile velike razlike v višini kraških rek, ki navidežno izključujejo izkoriščanje teh poslednjih. Zadoščena je zato pozdravljati v Hartlebenovi založbi na Dunaju izšlo delo inženirja Teodorja Schenkela (Karstgebiete und ihre Wasserkraften) — Kraško ozemlje in njega vodne sile). Na podlagi dolgoletnih skrbnih raziskavanj, s pomočjo številnih dobrih risb, pojasnjuje avtor celo vrsto uvaževanja vrednih projektov na kraških rekah naše monarhije, sposobnih v to, da bi močno pospeševali industrijalna podjetja v onih krajih. Pisec, ki je porabil tudi dela primorskih raziskovalcev, podaja pregleden in pregleden opis o nastajanju kraških fenomenov — dolin in votlinskih rek. Ta opis povzdiguje vrednost knjige, ker si tudi nestrokovnjak more ustvariti primerno sliko o omenjenih fenomenih. Za naše mestne svetovalce, ki jim bo v kratkem času končno odločil o preskrbljenju Trsta z vodo, je posebno zanimivo, kar je povedano glede projekta z Reko. Pogrešamo pa v knjigi razpravo o projektu Timava in različnih projektov o izkoriščanju ljudenskega Timava.

Delo pridnega pisatelja je smatrati kakor dragocen prispevek za gospodarsko povzdigo našega, tako hudo zanemarjenega kraškega ozemlja.

Mesto potovalnega poljedelskega učitelja. C. kr. namestništvo za Primorsko razpisuje mesto potovalnega poljedelskega učitelja s hrvatskim učnim jezikom in sicer, ali za en cel političen okraj, ali za dele dveh sosednjih političnih okrajev.

Dolžnosti potovalnih poljedelskih učiteljev so določene v posebnem navodilu in obstoje zlasti v strokovnem potovalnem poučevanju kmetijskega prebivalstva s tem, da se mu dajejo poljudna, s praktičnimi dokazili združena predavanja o različnih strokah domačega kmetijstva, posebnih pa o poljedelstvu, živinoreji, mlekarstvu, trtoriji, kletarstvu, sadjarstvu, zelenjarstvu, sviloreji in čebelarstvu.

Poljedelski potovalni učitelji nastavlajo se najprej po pogodbi in se sedaj za jedno leto na poskušajo, a po triletni zadovoljivosti službi bodo imenovani uradniki X. čin. razreda; oni so pomožni organi c. kr. namestništva in se pridelajo navadno kakemu c. kr. okr. glavarstvu.

Poljedelski potovalni učitelji dobivajo, dokler so nastavljeni po pogodbi, letnino 1800 K, stalni potni pavšal 1000 K, stanovnino od 300 K in pavšal od 100 K za nabavo književnih in strokovnih pomočkov, kateri prejemki se izplačujejo naprej v mesečnih obrokih.

Prosilci za to mesto naj vložijo svoje z dotičnimi listinami opremljene prošnje z dokazom starosti, avstrijskega državljanstva, dovršenih študij, delovanja v kmetijski praksi in jezikovnega znanja najdalje do 30. avgusta t. l. na c. kr. namestništvo v Trstu.

Oni prosilci, ki niso usposobljeni za pouk na kmetijskih šolah, se morajo zavezati, da položijo dotično preskušnjo v dveh letih. Ob drugače enakih pogojih imajo prednost oni prosilci, ki zamorejo dokazati zadostno znanje drugih deželnih jezikov.

Uljudna prošnja. Dne 6. avgusta pride v Trst okoli 150 čeških dijakov visokošolcev tretjina njih so dame. Uljudno prosimo vse one narodne družine, ki bi mogle za dva večera odstopiti po eno ali več postelj le za dame, da to naznanijo vratarici „Narodnega doma“, gospe Bičkovi bodisi ustmeno bodisi pisмено. Za dijake je prenočišče že preskrbljeno, gre le za prenočišča za dame. Prosimu torej!

Izlet NDO prepovedan. — NDO je uložila za 4. avgusta ponovno prošnjo za izlet v Gorico. Dobili smo spet prepoved z ozirom na tisti „javni mir in red“. Torej, kje smo? Sužnji v Braziliji!

Opozorjenje na pogrešene kolkovne lestvice. Finančna oblast je bila opozorjena, da se kolkovne lestvice, nahajajoče se v koledarjih raznih tiskarn in društev, pogrešene in nenatančne, na katere se pa občinstvo zanaša pri uporabi na pr. za kolekovanje pobotnic. Da se temu odpomore, opozarja se občinstvo, da kolkovne lestvice, ki ne odgovarjajo zakonom, ne dajejo dovoljno jamstvo proti pravnim posledicam nezakonitega kolekovanja.

Zneski pristojbine v kronski vrednosti po lestvi I. (§ 1 zak. 8. marca 1876 dr. zak. št. 26), II. (ces. nar. 8. julija 1858 št. 102 in 17. maja 1859 št. 89) III. (§ 3 post. 13. decembra 1862 št. 89 dr. zak.) nahajajo se v uradni izdaji pristojbinskega zakona, izdani od c. kr. finančnega ministrstva leta 1903 na strani 121, 122 in 123.

Šentjakobska Čitalnica opozarja p. n. pevke in pevce na pevsko vajo, ki se vrši danes ob 8.30 zvečer. Upamo, da nihče ne izostane. Po vaji važna seja.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.

Redne vaje za telovadce in netelovadce se vrše redno vsako sredo od 8. do pol 9.

Pravico nastopanja v kroju imajo le oni bratje, ki so dobro izvežbani v redovnih vajah.

Za vaditeljski zbor: Ambrožič, nač.

Tržaška mala kronika.

Hudoben sin. Včeraj so zaprli 18letnega Bruna Heipl, stan. v ul. di Riborgo št. 8, ker je ponovno položil roko na svojo očeta, Petra Heipl, lastnika krčme na Starem trgu ter na zaročnika svoje sestre Ane.

Prišel pod voz. Bernard Zwirn, star 74 let, nastanjen v mestni ubožnici, je včeraj prišel pod neki voz. Dobil je večje poškodbe na telesu, tako da so ga morali prenesti v bolnišnico.

Solnčarica. Včeraj popoldne je v svobodni luki zadela solnčarica 29letnega zidarja Lorenca Vatovca, stan. v ul. dello Scoglietto. Prenesli so ga v mestno bolnišnico.

Zaprli so včeraj podaljša Jakobac Iva, starega 33 let, iz Sinja v Dalmaciji, ker je osumljen sokrivde za Radovančev in tov. na tatvini in poskušnem umoru na trgovcu z žaklji Juliju Leviju, izvršenem dne 17. aprila t. l. v ulici Stazione. Sum leti na Ivico, ker je havelok, najden na lcu mesta, njegova lastnina.

Blaznik se vrgel v morje. V minoli noči po 2 se je 35letni delavec Jakob Buchler iz Ptuj, ki so ga včeraj zjutraj izpustili iz opazovalnice mestne bolnišnice, vrgel v

morje z obrežja pred hotelom de la Ville. Nekateri mornarji s tamkal usidranih jaderenic so ga potegnili iz vode in na pomoč poklicani Treves ga je potem zopet odvedel v opazovalnico.

Aretirana na morju. Ribiča Josip Simončič, star 32 let, in Andrej Regent, star 52 let, oba iz Trsta sta včeraj zjutraj ustavila svoj čoln ob pomolu št. 0 v svobodni luki in se izkrcala. Nato sta hotela zvaliti v čoln 150 kg težak sodček kolofonije, ki se je nahajal na obrežju. Ali zapazil ju je neki finančni stražnik, vsled česar sta ribiča sedla zopet v čoln in hotela naglo odvesti. Toda stražnik je stopil v drug čoln in tudi urno veslal za njima. Došel ju je 300 m daleč od obrežja in jima velel naj ustavita čoln, nakar ju je aretiral in izročil redarju.

Koledar in vreme. — Danes: Ignacij Loj. sp. — Jutri: Verige sv. Petra. Temperatura včeraj ob 12. opoldne + 27° C. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Deloma oblačno. Lokalne padavine. Lokalni vetrovi.

Nar. del. organizacija.

— Danes ob 6 zvečer seja zidarske skupine.

Mizarji! NDO vas vabi na sestanek, ki se bo vršil jutri ob 7 in pol zvečer v društvenih prostorih ul. Sv. Frančiška 2.

— Skupina NDO Sv. Andrej sklicuje za danes ob 7 zvečer važno sejo v društvenem prostoru, ul. Sv. Marka 19.

— Vozni listki za izlet v Gorico se spremajo nazaj. Prosimu naj prinese vsakdo listke nazaj, in sicer takoj.

CENTRALNI URAD „Nar. delav. org.“ v Trstu.

Kmetijska družba za Trst in okolico.

Važna opravila v vinogradu v poletnem času.

Iz poročil iz drugih vinorodnih, posebno iz severnih krajev, sklepamo že sedaj, da vinska kapljica, kolikor je bo, dobi letos polno ceno in vrednost. Mraz, peronospora, oidium in drugi škodljivci, deloma tudi toča, so vničili v nekaterih krajih že sedaj trgatve; up marsikaterega pridnega vinogradnika je šel po vodi. Pri nas, kjer se se niso pojavile te bolezni in neizgode, vsaj v toliki meri ne, bomo obračali vso pozornost, v kolikor še nam bo pripuščalo vreme in druge elementarne sile, da ohranimo vinsko trto zdravo in jo negujemo po najnovejših izkušnjah.

Vreme je bilo do sedaj, lahko rečemo, za naše vinograde še srednje ugodno. Izmed škodljivcev se ni pojavil nobeden v večjem številu. Omenjati bi bilo le trtjona, ki je bil v nekaterih vinogradih, posebno v Lonjerju in v Sv. Križu, še precej marljiv, a nam vendar ni povzročil škode. Da pa ne nastopi drugi bolj predrzno, bi bilo dobro, pokončevati ga sproti s tem, da zasakano smodki podobno listje, kamor vleže 2—8 jajc, zbiramo in sežigamo, v kar bi dobro služila naša mnogokrat brezposelna otročad.

Peronospora ali strupena rosa je začela tu pa tam napadati trte, posebno tam, kjer ni bilo pravočasno ali premalo krat, nepravilno in površno škropljeno. Deževno vreme v spomladi je bilo za razvoj te bolezni zelo ugodno in kdor ni škropil pravočasno in po zadnjih izkušnjah in se postavil v bran nje razširjenju, bo pač trpel sedaj škodo za svojo brezbriznost. Treba je še sedaj pridno škropiti, da preprečimo vsaj razširjanje in ohranimo zdrav les za prihodnje leto.

V večji meri pa opažamo na grozdju plesnobo (oidium), in to posebno tam, kjer se je premalo ali pa nič žveplalo. Priporočati je torej, in to posebno letos, ko je vreme kakor nalašč za razvoj te bolezni, nemudoma požveplati, naj so trte že napadene ali ne, sicer nam napravi zopet ogromne škode.

Pri zatiranju peronospre, kakor tudi oidiuma da si slednjič vendar enkrat zapomnimo, da se jima je vedno prej postaviti v bran, predno sta se pojavila, predno sta vidna našim očem, da ju preprečimo, da ju zatremo že v kal, sicer je pozneje ves trud zastoj.

Omenjati bi še bilo klorozo trti ali ble-dico, katere vzroki so tako številni, da nam za sedaj ne pripuščajo prostor, da bi jih omenjali. Največkratni vzrok je preobilna mokrota in gotovi globokini zemlje vsled neprodinosti tal; voda se ne more odtekat, trta začne bledeti, kar jo ovira v bujnem razvoju, hitrem in pravilnem cvetenju in v zaželenem zoperstavljanju boleznim.

Drug nepridiprav, strah za naše vinogradnike, ki uničuje v nekaj minutah vso dragoceno, trudopolno delo in up, je toča. Letos se nismo čutili posebno te šibe, a če nam izkaže svojim posetom nam zelo ne-ljubo naklonjenost in napravi škodo, tedaj pač najmanj kaže, da bi iz jeze ali obupa roke križem držali in prepuščali vinograd samemu sebi; temveč je treba takoj na delo. Trte naj se takoj očistijo ali omandajo, t. j. odstranijo naj se vsi nepotrebni in nerodovitni poganjki na starem lesu, na palč-kah (čepih) in napnencih ali zavijačih (šparonih); pustijo naj se le oni poganjki, ki i-ojajo grozdje, in ki nise močno pokvarjeni, in oni, ki so namenjeni za rodni oziroma pomlajevalni les v prihodnjem letu. Istotako je treba trte takoj in dobro poškrpiti in po-

ZAHVALA.

Josip in Marija Hladnik se v svojem ter v imenu svojega sina Josipa najsrčnejše zahvalujeta vsem tistim osebam, ki so na katerikoli način izkazali svoje sočutje o priliki bolezni in smrti nepozabne hčerke oziroma sestre

Genovefe Hladnik

Srčna hvala posebno blagorodnima gospodoma c. kr. fin. tajniku Dr. Oskarju Heldu in ravnatelju pomožnih uradov Oskarju Schreyu, kakor tudi vsem gospodom uradnikom c. kr. finančnega ravnateljstva ter kolegijam drage pokojnice za častno udeležbo na zadnji poti in za krasna venca. Hvala al. odboru „Slavjanske Čitalnice“ za podarjeni venec in sožalje. Iskrena hvala cenj. družini Primožič za tolažbo in pomoč v bolezni in za venec, ki ga je blagovolila pokloniti pokojnici. Hvala slednjič vsem ostalim prijateljem in znancem, ki so izkazali zadnjo čast ljubljani pokojnici.

V TRSTU, dne 30. julija 1912.

Nova slovenska trgovina

izgotovljenih oblek

domačega in inozemskega blaga za moške obleke

MARTIN SKAPIN, TRST, ulica Arcata št. 19

Moške obleke od K 14 dalje, deške obleke od K 11 dalje, plat. obleke, vestalje, srajce, malje, sp. hlače itd. Specijaliteta hlače za delavce domačega izdelka. Napravljajo se obleke po meri vsakovrstnega kroja. Cene absolutno konkurenčne.

TEODOR KORN

Trst, ul. Miramar št. 65
Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.
PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA DELA IN POPRAVE
PO NIZKIH CENAH.
:: Delo dobro in zajemeno. ::
Telef. 25-26. □ Poslovodja: Franjo Jenke.

Dr. Fran Korsano

Specijalist za sifilitične in kožne bolezni
ima svoj

AMBULATORIJ

v TRSTU, v ulici San Nicolò št. 9 (nad Jadransko banko).

Sprejema od 12. do 1. in 5. do 8. 1/2 pop

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

ZALOGA

ovsa in sena

beneških in ogrskih otrobov, slame, turščice, drobnih otrobov.

SPECIJALITETA:

oves za seme, priprave za hleve itd. Blago prve vrste. Zelo ugodne cene.

Giosué Crucciatti

via Giulia 33. — Telefon 313 X/IV.

Sedlarska delavnica

Ivan Kravos na Kornu II.

Zaloga navadnih in finih vpreg in oprav, kakor tudi različnih potrebščin za konje. Velika izber uagobčnikov, ovratnikov in bičev za pse. Zaloga potnih kovčkov, listnic, denarnic, nahrbtnikov itd. Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča popravila. Postrežba točna in solidna.

Rimske toplice v Tržiču

(MONFALCONE)

odprte od 1. junija do 1. oktobra. — Toplice 40°, slovite močvirnate kopelji s tržičkim blatom, masaže, elektroterapija. Uspešno proti kroničnemu revmatizmu v členkih in mišicah, posledicam, ki nastajajo vsled zlomljenja in zvijta kosti, ishiasu, starim izpahom itd. V kopališču izborne sobe in hrana. — Zmerne cene.

Vodilni zdravnik: Dr. Karaman. — Prospekte razpošilja ravnateljstvo J. M. Gräf.

... NARODNA POSOJILNICA IN HRANILNICA v TRSTU ...

NOVA ULICA ŠT. 13, II. NADSTROPJE

VLOGE NA KNJIŽICE IN TE- 4 1/2 - 4 3/4 - 5 0/0
KOČI RAČUN
OBREŠTUJE S POLNIMI

PRODAJA BREČKE NA MALE MESEČNE OBROKE. — IZKAZE POŠILJA NA ZAHTEVO.
POSOJA NA MENIČJE IN VREDNOTE. — POSREDUJE ZAVAROVANJA VSEH VRST.

Največja zaloga stekla in porcelana

Popolnoma konkurenčne cene.

za domačo rabo in gostilne

JAKOB HIRSCH

TRST - ULICA CAVANA 15,

(nasproti škofijski palači).

TELEFON ŠTEV. 13-50.

Vrsta vrčka št. 5

žveplati, ker peronospora in oidium sili po toči posebno na trse in ga oškodujeta tem huje. Za krepljenje korenin je posebno po toči treba pridno okopavati in pognojiti s gnojnicjo, ali pa z umetnim gnojilom.
(Zvršetek pride.)

Vesti iz Goriške.

Senzacionalna vest. V italijanskih merodajnih krogih cirkulira vest, da je naučni minister Hussarek obljubil nekemu italijanskemu drž. poslancu, da se s šolskim letom 1914-15 premesti c. kr. slovensko moško učiteljske iz Gorice v Solkan. Stvar se je dosedaj v svoji tajnosti zakrivala javnosti, a posrečilo se nam je doznati to novo, predno bi zadobila resnejšo obliko. Torej v jednom mahu dva udarca, juridični tečaj na trgovski visoki šoli v Trstu in premestitev moškega učiteljskega. Slovenski poslanci, na delo!

Častni občani v občini Komenski. Od Komenske nam pišejo, da je imelo komensko starešinstvo dne 25. julija t. l. sejo, v kateri je bil na dnevnem redu predlog: „Izvolitev častnih občanov“. — Predlagani so bili:

1) dr. Laharnar c. kr. svetnik na Dunaju, 2) dr. Krek, državni poslanec v Ljubljani, 3) dr. Breclj, zdravnik v Gorici, 4) Fon, drž. in dež. poslanec v Gorici, 5) Kallan, kanonik v Ljubljani, 6) dr. Lavrenčič, c. kr. sodnik v Komnu, 7) dr. Stepančič, dež. poslanec in odbornik v Gorici, 8) Lukežič, kanonik v Gorici, 9) Oblak, kurat na Goriškem pri Komnu.

Starešinstvo pa ni bilo sklepčno, ker so se odstranili iz občinske dvorane napredni občinski svetovalci.

To objavljamo za sedaj brez komentarja. Ako bi bilo pa prej ali slej starešinstvo sklepčno glede označenega predloga in bi ta predlog odobrilo, bomo še pisali o tem.

Prilčno ne moremo drugo, nego staviti starešinstvu, predno odobri ali ne odobri predloženi predlog, sledeča vprašanja v odgovor:

I. Ali dobro poznate vse označene gospe kandidate za občinsko častno občanstvo?

II. Ali imajo res vsi označeni gospodje kandidati kake zasluge za naše občinsko občanstvo?

III. Ali nimamo mož v naši občini, okraju, deželi in državi, ki imajo več zaslug, nego skoraj polovica zgoraj označenih kandidatov?

IV. Ali ni v vsaki vasi največja dobrota domača šola in kdo ima zasluge, da so posamične vasi našega županstva kakor: Sveto Volčjigrad in Tomaževiča, Malidol, dobile šole?

V. Kdo so tisti, ki so skrbeli, da se vaši otroci uče v domači vasi, imajoč šolo in učitelje, da jim ne treba v vsakem letnem času hoditi dolgo pot v šolo v Komen?

VI. Ali ni sramotno, da bi starešinstvo take zasluge može preziralo, dočim bi upoštevalo take, ki nimajo nobenih zaslug?

VII. Kdo je dal večini sedanjega občinskega starešinstva prvo podlago omike in znanja na pot v bodočnost?

VIII. Kdo je bil učitelj-odgovornik sedanjega g. župana Vinka Jazbeca?

IX. Ali ne poznate velikega števila uglednih mož: dukovnikov, učiteljev, uradnikov, trgovcev, posestnikov itd., ki so izšli iz komenske šole in kdo jim je položil temelj dobre bodočnosti?

X. Kdo je vzgajal v komenski občini skoraj „dve generacije naroda“, kakor se je izrazil neki slovenski odvetnik-pisatelj?

XI. Kdo je deloval nad 40 let marljivo in uspešno na šolskem polju in v Komnu celih 31 let kakor šolski voditelj in predsednik krajnega šolskega sveta?

XII. Koga je njegovo Veličanstvo cesar Franc Jožef I. odlikovalo za zasluge z zaslužnim križcem s krono, naučno ministerstvo z naslovom „ravnatelj“ in c. kr. namestnik s častno svetinjo?

XIII. Ali je spodobno, da takega moža starešinstvo ne upošteva?

XIV. Ali ne obliha starešinstva rudečica sramu radi tega?

XV. In končno: Kaj bi veljala izvolitev častnih občanov zgoraj označenih, ako bi se ne izvršila enoglasno?

Zalostno bi bilo za občino, ako bi se glede častnega občanstva uresničile besede našega pesnika S. Gregorčiča:

„Pravice, ... ni pri ljudeh, pravice, ... ni na grobeh, pravica, ... je — v grobi.“

Pravico ljub.

Dramatski odsek R. B. D. v Tolmini vprizori dne 4. avgusta t. l. izvršno narodno v igro 3 dejanj s petjem „Lucifer“, spisal D. Devetak, pevske točke uglasbil H. O. Vogrič.

Igra, ki je delo domačega pisatelja, se prvič vprizori na slovenskem odru. Dramatski odsek R. B. D., ki praznuje v kratkem petletnico svojega obstanka kot organizirano društvo in ki razpolaga s priznanimi dobrih mom, ni štedil s stroški, da igro čim najsilnejše inscenira.

Igra se bo vršila pod režijo pisatelja in vodstvom skladatelja ter s spremljevanjem popolnega voljaškega orkestra.

Male vesti. Ona deklica, ki se je v nedeljo utopila v Soči se imenuje Melita Madriz. Njena družina stanuje v ul. Aprica 9. — Intimno razstavo je obiskalo 260 oseb, vsekakor jako visoko število, ako se uvaže, da je bila otvorena le dva tedna.

Iz Mavhinj. Dne 27. t. m. je zaspal za večno naš župan Fran Legiša. Bil je res dober in pošten gospodar; skrbel je za korist in blagor občine po svojih močeh; ali njegovo delo so nekateri prezirali in zanižali, tako, da je sirota prestopal marsikatero bridko urco. Reklo bi se skoraj lahko, da je to spravilo na mrtvaški oder. — Bila mu zato tem lajša domača slovenska zemlja!

A sedaj pozivljamo ostale gosp. starešine, da poskrbe, da zavlada tudi v naši občini nekoliko modernejše življenje ter da si zbera za župana moža, ki bo vreden, da zasede mesto umrlega, ter da bo deloval v korist občini in ljudstvu. Sedaj je čas, ki se ga lahko porabi, posebno, ko se nahaja pri nas toliko tujcev in novonasteljencev. Potrebni pa smo cest, vode in marsikaterih že obljubljenih reči, a posebno v Sestlanu, kjer vladajo kritične razmere. Nastopati bi bilo treba bolj energično in odkritosrčno in ne zahrbtno in hinavsko.

Zavedni Mavhenjci! Poskrbite, da ne pride županstvo v roke ljudem, ki bi onečastili naše po napredku stremeče Mavhinje!

Pričakuje se tudi, da c. k. okr. glavarstvo zaukaže in ukrene potrebno v najkrajšem času. Občinar.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila danes, dne 17. t. m. od 9—12 predp.: Chiffoniers, umivalnik, omara s 4 in 6 predali, zrcala, slike, nočne mizice, ura regulator, etager, naslonjač, miza, velika množina čevljev za moške, ženske in otroke.

Od 3—6 pop.: Kosi mušlina, perkala, predpasniki za otroke in drugo manufakturno blago.

Poslopje v bližini ladjedelnice v Trzinu, obstoječe iz pritličja, polunadstropja, 3 nadstropij se prodaja za K 10.000, na račun 50.000; dohodek K 8400. Nadalje dvorec, hišica, zemljišče v mestu. Kremser, Acquadotto 9. 1600

Gostilna se prodaja v Rojanu K 6.500, druga v ul. Giulia K 6.000. Kremser, Acquadotto 9. 1601

Poslopje novo v ul. Commerciale prolungata 8 prostorov, zelo pripravnost za dve družini. zemljišče 300 orolov se prodaja za K 14.000. Na račun K 7000. Kremser, Acquadotto 9. 1602

Glasovir prodaja se za 90 K. Ulica Galleria 3, II. stopnice, vrata št. 19. 1604

Oddasta ste dve postelji poštenima mladenci. Ulica Solitario 16, vrata 22. 1605

Iščem deklo za krmo. Ulica Petronio št. 2. 1606

Dekle za malega otroka išče se za nekaj ur na dan. — Naslov: via Mirti 16, III. levo. Rojan.

Prodaja bombaževine, slik in dežnikov na mesečne obroke. Via Stadion št. 19, I. nadstropje. Ivan Klun. 431

Fotograf Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10, Gorica, Gosposka ulica 7. 4444

Josip Gregorič, ulica dell'Olmo 3., v Trstu priporoča slavemu občinstvu tu in na deželi svojo dobroznano trgovino jestvin in zalogo vsakovrstnega olja; po naročilu se pošilja tudi na dom; hvala in pozdrav.

ANTON BARUCCA

MIZARSKI MOJSTER

Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2.

Specialist za popraviljanje roulet na oknih.

Na željo se menjajo pasovi in zmeti lamel za popolne dele in se ne beji konkurence.

Skladišče žagovine (Segadure) za ribanje posipanje po mokroti, snajenje javnih lokalov itd. ima edino AUGUST KOMPARA, Trst, ul. Fonderia št. 5. Prodaje se na drobno Postrežba na dom. in debelo. —

TRATTORIA
„All' Antica Pompel“
Trst, Piazza Carlo Goldoni 4
Priporoča se slavna občinstvu. — To se izvršuje vino: toska, istrsko, furianko in bela. Šestdesetko pivo. Domača kuhinja s raznovrstnimi mariniranimi in gozdnimi jedmi. — Za obilen obisk se toplo priporoča
FRANJO MARINŠEK.

Ivan de Lorenzo

Trst, ulica San Maurizio št. 9.

Zaloga peči in štedilnikov vsake vrste.
Zastopstvo c. kr. priv. tovarne V. a Lutz in sinovi v Bludenz-u.
Izbrana zaloga plošč za opremo sten in ognjišč.
Sprejemajo se poprave, ki spadajo v to stroko. — CENE ZMERNE.

PORTO APOLLO

Veliko kopališče prvega reda s hotelom, restavracijo in kavarno.
50 elegantno urejenih sob. — IZOLA Največji komfort. Zmerne cene
50 udobnih kabin za kopanje. Enrico Ravasini.

NUOVO Hotel Provinciale

(Novi deželni hotel)

Trst, largo Santorio 4 (Farneto).
40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snaznost. — Cene zmerne.
ALOJZIJ SKERL.

Salumeria - Buffet

Trst, via Carlo Ghega št. 8.
Vsakovrstno prekajeno meso, kuhano in surovo. Izvrstno vino, črno in belo.
Prvovrstno pivo.
Priporoča se za obilen obisk
JAKOB VOLPIN.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI
Trst, ul. Glosue Carducci 31.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno.
po zmernih cenah

Dne 24. avgusta se preseli v isto ulico št. 27 blizu hotela Moncenisio

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

Pahor : : TRST : :
ulica Arcata 19.
Velika izbira čevljev za moške, ženske in otroke. — Sprejema naročila po meri ter tudi popravlja : : po jako nizkih in zmernih cenah. : :

V novi zalogi vina

Trst, ul. Ugo Foscolo 24
se prodaja istersko, dalmatinsko, furiansko, kraško vino, bric, vermut, marsala malaga itd. Vsaka količina prosto na dom. — Priporoča se udani
Josip Širola.

Zdravljenje krvi!

Čaj „Tiscerli evet“ (Millefiori)
Ostti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeden omot za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni
PRAXMARER - „AI DUE MORI“
Trst (mestna hiša) — Telef. 377.
Pošilja se izvršujejo takoj in franco ako se dopolnjekron 1.10.

Odpri se je nova pekarna

s prodajo sladčile, raznih vin in likerjev v botiljkah
v Trstu, ulica Affineria 9.
Priporoča se udani voditelj
Serafin Siega.

Gostilna „All' areoplano“

(Pri zraku lovu)
Trst, ulica Sv. Marka št. 15.
Toči se dalmatinsko, črno, belo ter DREHERJEV PIVO.
Priporoča se cenj. občinstvu za obilen obisk
Svoji k svojim! ANTON NAZOR.

„Caffé Goldoni“

Trst, Piazza Carlo Goldoni št. 2.
Pijače naravne in prve vrste. Časopisi in ilustracije. POSTREŽBA TOČNA.
Za obilen obisk se najtopleje priporoča
FRANJO MARINŠEK.

Pri zdravju - Alla Salute

GIOVANNI S...
TRST - borzni trg št. 1 - TRST
(zraven kavarne Française)
Pod vodstvom GUSTAVA GÁLA.
Higijenski predmeti tuat po kron 2, 4, 6, 8, 10-16. Diskretne pošiljave na deželo, poštne prosto. Če se pošlje denar naprej. Nadalje: elastične nogavice in obveze za skrčene žile, pasovi, suspensoriji, vzravnalci. Predmeti za bolnike. Vsakovrstni predmeti iz gumija, pete, rjuhe iz gumije, pokrivala za kopeli, banje in posode, cevi iz gumije, irrigatorji itd. itd. Nepremočljivi, pristani angleški površniki.
Konkurenčne cene. po meri. Konkurenčne cene.

V novem bazarju

v ul. Belvedere št. 7
se dobi blago po absolutno konkurenčnih cenah. — Posebno zelezaste kuhinjske posode, porcelan in steklo kakor tudi velika zaloga igrač.
Za obilen obisk se priporoča
EMILIA NOVELLI.

Dobro jutro! Kam pa kam?

„Grem kupit par čevljev.“ — „Ako hočete biti dobro postreženi, Vam svetujem, da gredete v ulico Riborgo št. 31.“
(„Al buon Operato“)
tam dobite vsakovrstno obuvalo od najfinejših do najnavadnejših vrste po nizki ceni. „SVOJI K SVOJIM!“ — Priporoča se lastnik
M. IVANCIC.

S. M. ALKALAY, tvorniško skladišče kož

Trst, ulica Lazzaretto vecchio št. 45.
Priporoča svoje skladišče najboljših vsakovrstnih kož in vseh drugih čevljarskih potrebščin.
Naročbe se izvršujejo hitro in točno na vse strani. — Tvorniške cene.

Pozor!

Opoldne in zvečer abonement, zelo ugodno. Izborna kuhinja in budjovjovski pivo (nič glavobola). Zmerne cene.

Restavracija - Hôtel Balkan (Piazza Caserma)